

Funded
by the European Union
and the Council of Europe



Implemented
by the Council of Europe



Türkiye'de Kadınların Adalete Erişiminin Desteklenmesi Projesi

Kadınların Adalete Erişimi Üzerine Çok Paydaşlı Toplantı II (MUĞLA)

The Action on Fostering Women's Access to Justice in Türkiye

Multi-Stakeholder Meeting on Women's Access to Justice II (MUĞLA)

14 Haziran/June 2022

Yer / Venue: Tuna Hotel, Kötekli Mahallesi, 200. Sokak, 1. Kısım , Menteşe, Muğla, 48000

Videoconference:

Meeting ID:

Passcode:

Arkaplan

Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin ortak yürüttüğü "[Türkiye'de Kadınların Adalete Erişiminin Desteklenmesi Projesi](#)", Türkiye'de kadınların adalete erişimini uluslararası standartlar ve Avrupa standartları doğrultusunda güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Türkiye Barolar Birliği'nin ortağı olduğu proje daha spesifik olarak aşağıdaki amaçlara ulaşmayı hedeflemektedir:

- Adli yardım hizmetlerinin toplumsal cinsiyet duyarlılığını geliştirmek;
- Kadınların adli yardım hizmetlerine erişimini güçlendirmek;
- Kadınların Türkiye'de eşit vatandaşlar olarak haklarını kullanabilmeleri için yasal farkındalığını ve hukuk okuryazarlığını artırmak.

Adli yardım ve hukuki destek, kadınlar ve hassas gruplar da dahil olmak üzere, kişilerin adalete erişiminin önündeki engelleri ortadan kaldırmada ve herkesin adalete eşit erişimini sağlama da önemli bir rol oynamaktadır. Bu çerçevede, Avrupa Konseyi ile Türkiye Barolar Birliği arasında imzalanan [hibe sözleşmesi](#)¹, dört pilot il olan Diyarbakır, Muğla, Nevşehir ve Ordu'da kadınların adalete erişimini artırmayı temin eden önemli aşamalardan birini oluşturmaktadır. Adli yardım hizmetlerinin bu illerde toplumsal cinsiyete duyarlılığını geliştirmek için, iki yüz yetmişten fazla adli yardım avukatına, Avrupa Konseyi [Hukukçular için İnsan Hakları Eğitimi \(HELP\) kapsamında](#) "[Kadınlar için Adalete Erişim](#)"² eğitimi sunulmuştur. Ayrıca, proje, , kadınlara yerel düzeyde daha geniş bir destek ve bilgi ağı sağlayabilmek için çok paydaşlı ortaklıkları desteklemektedir.

Çok Paydaşlı Toplantıların Amacı

- Kadınların adalete erişimde karşılaştığı temel sorunları ve çözüm yollarını tespit etmek;
- Hassas ve deavantajlı durumdaki kadınların ihtiyaçlarına yönelik yerel ve sürdürülebilir destek ağları oluşturmak,
- Kurumlararası diyalogu ve işbirliğini güçlendirmek
- Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı uygulamalar konusunda farkındalık yaratmak

Bu amaçla kadınlara yönelik hizmet sağlayan yetkilileri, baroları, kadın hakları ve kadının adalete erişimi alanında çalışan üniversite ve sivil toplum kuruluşlarını bir araya getiren çok paydaşlı toplantılar Ordu, Nevşehir, Muğla ve Diyarbakır illerinde Mayıs-Eylül 2022 tarihleri arasında düzenlenmektedir. Bu toplantılarda, kadınların adalete ve adli yardıma erişimi önündeki zorluklar tartışılacak ve yeni ortaklıklar yoluyla varolan zorlukların nasıl aşılabileceği üzerine öneriler geliştirilecektir. Yerel toplantılarda tartışılan konu başlıkları ve öneriler toplantı sonrasında bir rapor olarak sunulacaktır. Aynı zamanda illerde gerçekleştirilen bu çok paydaşlı toplantılar proje kapsamında 'Türkiye'de kadınların adalete ve adli yardıma erişimi' konusunda hazırlanacak olan kapsamlı araştırma raporuna katkı sağlayacaktır.

Toplantının Kavramsal Çerçevesi

Adalete ve adli yardıma erişim, tüm haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlayan bir hak olarak uluslararası belgelerde önemli bir yere sahiptir. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması BM Sözleşmesinin (CEDAW), 33 Nolu Genel Tavsiye Kararı adalete erişimle ilgili altı ilke belirlemiştir: "hakların tanınması (dava edilebilirlik), kurumların mevcudiyeti, erişilebilirliği, kalitesi, çözüm yolları sunması ve adalet sisteminin hesap verilebilirliği". Bu ilkeler ışığında toplantıda ele alınacak konuların dört başlık etrafında değerlendirilmesi hedeflenmektedir:

¹ [Türkiye'de kadınlara adli yardım sağlanması: Türkiye Barolar Birliği ile hibe anlaşmasının imzalanması - Haberler \(coe.int\)](#)

² <https://rm.coe.int/help-kae-kursu-bilgi-notu-tr/native/1680a59aac>

- **Hukuki ve politik çerçeve:** Adli yardıma ve mahkemelere erişimle ilgili kanun ve mevzuat kadınların adalete erişimine yönelik özel düzenlemeler içeriyor mu? Kadınların haklarının korunması ve adalete eşit erişimleriyle ilişkili mevzuattan kaynaklı sıkıntılar var mı?
- **Adli yardım ve uzmanlaşmış desteğin mevcudiyeti ve erişilebilirlik:** Kadınlar ve hassas grupların özel ihtiyaçlarına yönelik uzmanlaşmış hizmetler sağlıyor mu? Kadınların adalete ve adli yardım hizmetlerine erişimleri konusunda hangi göstergeler kullanılabilir? Kadınların adli yardıma, hukuki desteğe ve bilgiye erişimini desteklemek için kamu kurumları, barolar, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlar arasında bir işbirliği bulunuyor mu?
- **Hizmet kalitesi ve hesap verebilirlik:** Adalet ve adli yardım hizmetlerinin kalitesinin artırılması için neler yapılabilir? Kadınlar ve dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına daha etkili cevap verilebilmesi için neler yapılabilir? Toplumsal cinsiyete dayalı şiddete ve ikincil mağduriyete karşı etkili koruma için hangi alanların güçlendirilmesi gerekiyor?
- **Haklar ve başvuru yolları konusunda farkındalık artırma:** STK'lar ve diğer paydaşlarla işbirliği de dahil, yerel düzeyde kadınların adli yardım, hukuki destek ve bilgiye erişimini sağlamaya yönelik **çok paydaşlı ortaklıkları geliştirmek** için neler yapılabilir? Yerelde yeni iş birliği alanları -kamu kurumları, barolar, sivil toplum ve belediyeler gibi aktörler arasında- kurabilmek ve bunların sürdürülebilirliğini sağlayabilmek için neler yapılabilir?

Program Akışı

Toplantı programı iki ana bölümden oluşmaktadır:

1. **Bölüm:** Yerel uzman Dr. Asuman Aytekin kadınların adalete erişimi konusunda gözlem ve değerlendirmelerini sunumunda paylaşacaktır. Türkiye Barolar Birliği, Muğla Barosu (Kadın Hakları Komisyonu ve Adli Yardım Komisyonu) ve sivil toplum kuruluşları kadınların adalete erişimi konusunda kurumları tarafından yürütmekte oldukları faaliyetlere ilişkin kısa bilgiler vereceklerdir.
2. **Bölüm:** Programın tartışma bölümünü içermektedir. Bu bölüm, Dr. Asuman Aytekin İnceoğlu'nun moderasyonunda yukarıda anılan dört konu başlığı üzerinde katılımcılar arasında görüş alışverişini sağlamaya yönelik açık oturum şeklinde yürütülecektir. Toplantı sırasında tartışılan temel konular ve öneriler, toplantının raportörü olarak görev alan sayın Aytekin tarafından kapanış özeti olarak sunulacak ve toplantıyı takiben bir rapor olarak da paylaşılacaktır.

Katılımcı kurumlar:

- Türkiye Barolar Birliği
- Yerel barolar ve adli yardım merkezleri
- Adli yardım avukatları
- Üniversiteler, hukuk fakülteleri, kadın çalışmaları ve toplumsal cinsiyet araştırma ve uygulama merkezleri
- Kadın hakları, kadınların adalete erişimi, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele alanlarında çalışan sivil toplum kuruluşları
- Kamu kurum ve kuruluşları, mağdur hakları hizmet birimleri, Şiddet Önleme Merkezleri, Kadın Konuk Evleri, ve kadın hakları alanında çalışan uzmanlar,
- Belediyeler

Background

The European Union and the Council of Europe jointly carry out “[Fostering Women's Access to Justice in Turkey Project](#)”³ and aim to strengthen women's access to justice in Turkey in accordance with international and European standards. With the partnership of the Turkish Bar Associations, the project specifically aims to achieve the following objectives:

- To improve the gender sensitivity of legal aid services;
- Strengthen women's access to legal aid services;
- To increase the legal awareness and literacy in order for women to exercise their rights as equal citizens in Turkey.

Legal aid and support play an important role in eliminating obstacles to people's access to justice, including women and vulnerable groups, and ensuring equal access to justice for everyone. For this purpose, a [grant agreement](#) have been signed between the Council of Europe and the Turkish Bar Associations, constituting one of the important stages to ensure women's access to legal aid in the four pilot provinces: Diyarbakır, Muğla, Nevşehir and Ordu. To improve the gender sensitivity of legal aid services in these provinces, more than two hundred and seventy legal aid lawyers were provided training on “[Access to Justice for Women](#)” within the scope of the Council of Europe Programme [on Human Rights Education for Legal Professionals \(HELP\)](#). In addition, the project supports multi-stakeholder partnerships to provide a wider network of support and information at the local level for women seeking to access to justice.

The Purpose of Multi-Stakeholder Meetings

- To identify the main problems faced by women in accessing justice and the possible ways to resolve them
- To create local and sustainable support networks for the needs of vulnerable and disadvantaged women
- Strengthening the inter-agency dialogue
- Raising awareness about gender sensitive practices

For this purpose, multi-stakeholder meetings that bring together the authorities providing services for women, bar associations, universities and non-governmental organisations working in the field of women's rights and women's access to justice, are held in Ordu, Nevşehir, Muğla and Diyarbakır between May-September 2022. At these meetings, barriers and challenges to women's access to justice and legal aid are discussed and recommendations developed on how to overcome existing challenges through new partnerships. Main issues and recommendations discussed at local meetings are presented in a report after each meeting. These multi-stakeholder meetings will also contribute to the comprehensive research report prepared on "women's access to justice and legal aid in Turkey" within the scope of the project.

Conceptual Framework of the Meeting

Access to justice and legal aid has an important place in international documents for the effective protection of all rights. The UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), General Recommendation No. 33, identified six main principles for access to justice: “The justiciability, availability, accessibility, quality, provision of remedies and accountability of the justice system”. In the light of these principles, the issues in the meeting will be discussed under four main headings:

³ [Fostering Women's Access to Justice in Turkey Project \(coe.int\)](#)

Legal and political framework: Do laws and legislations on access to legal aid and courts contain specific regulations for women's access to justice? Are there any limitations with regard to legislation related to the protection of women's rights and equal access to justice?

- **Availability and accessibility of legal aid and specialised support:** Are specialised services provided for the specific needs of women and vulnerable groups? What indicators can be used to assess the accessibility of justice and legal aid services for women? Is there any cooperation between public institutions, bar associations, non-governmental organisations and other stakeholders to support women's access to legal aid, legal support and information?
- **Service quality and accountability:** What can be done to increase the quality of justice and legal aid services? How could capacity of these services be developed to better respond to the needs of women and disadvantaged groups? Which areas need to be strengthened for the effective protection of women against gender-based violence and prevention of secondary victimisation?
- **Awareness raising on rights and available remedies:** What can be done to develop multi-stakeholder partnerships, including collaboration with NGOs and other stakeholders, to ensure women's access to legal aid, legal support and information at the local level? What can be done to establish new cooperation areas – between actors such as public institutions, bar associations, civil society organisation and municipalities – and to ensure their sustainability?

Schedule

The meeting program consists of two main parts:

3. **Part 1:** Local expert Dr. Asuman Aytekin will share her observations on women's access to justice in her presentation. The Union of Turkish Bar Associations, the Muğla Bar Association (Women's Rights Commission and the Legal Aid Commission) and non-governmental organisations will provide brief information on their activities in the field of women's access to justice.
4. **Part 2:** Contains the discussion section of the program. This section will be moderated by Dr. Asuman Aytekin İnceoğlu and will be conducted in the form of an open session to exchange views among the participants on the four topics mentioned above. The main issues and recommendation discussed during the meeting will be presented as concluding remarks by Mr. Aytekin, as the rapporteur of the meeting, and will be presented in a report following the meeting.

Participating institutions:

- Union of Turkish Bar Associations
- Local bar associations and legal aid centers
- Legal aid lawyers
- Universities, law schools, women's studies and gender research and application centers
- Non-governmental organizations working in the fields of women's rights, women's access to justice, combating gender-based violence
- Public institutions and organizations, Violence Prevention Centers, Women's Guest Houses, and experts working in the field of women's rights,
- Municipalities

AGENDA / GÜNDEM

Moderator:

Volkan Deli, Senior Project Officer, Council of Europe / Kıdemli Proje Yetkilisi, Avrupa Konseyi

Registration	10:00	Kayıt
Online test for videoconference will start at ... (Link will be provided)	(Turkey time)	Video konferans için çevrimiçi test bağlantısı, saat'da başlayacaktır (Bağlantı linki sağlanacaktır).
Welcome Remarks	10:15	Açılış Konuşmaları
Ms. Atty. Sibel SUIÇMEZ Vice President The Union of Turkish Bar Associations		Sn. Av. Sibel SUIÇMEZ Başkan Yardımcısı Türkiye Barolar Birliği
Mr Atty. Cumhur UZUN President Muğla Bar Association		Sn. Av. Cumhur UZUN Başkan Muğla Barosu
Ms Pinar BAŞPINAR Head of Operations The Council of Europe Ankara Programme Office		Sn. Pinar BAŞPINAR Operasyonlardan Sorumlu Başkan Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi
General presentation of the project and its expected results	10:30	Proje'nin ve beklenen sonuçlarının genel sunumu
Ms Senem GÜROL Project Manager The Council of Europe Gender Equality Division		Sn. Senem GÜROL Proje Yöneticisi Avrupa Konseyi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bölümü
Women's Access to Justice: Legislation, Gaps, Observations	10.40	Kadınların Adalete Erişimi: Mevzuat, Sorunlar ve Gözlemler
Ms Asuman Aytekin İNCEOĞLU Assistant Prof. Dr. İstanbul Bilgi University, Faculty of Law		Sn. Asuman Aytekin İNCEOĞLU Doktor Öğretim Üyesi İstanbul Bilgi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi
Break	11:30 11:45	Ara
Observations from field: Women's Rights and Legal Aid	11.45	Adli Yardım ve Kadınların Adalete Erişimi üzerine Yereldeki Faaliyetler:
Muğla Bar Association Women's Rights Department Legal Aid Department		Muğla Barosu Kadın Hakları Komisyonu Adli Yardım Komisyonu

**Role of Local Civil Society in
Women's Access to Justice**

12:15

**Kadınların Adalete Erişiminde Yereldeki Sivil
Toplum Aktörlerinin Rolü**

- Bodrum Women's Solidarity Association
- Karya Women's Association
- Muğla Emek Benim Women's Association
- Muğla Chamber of Commerce and Industry Women's Entrepreneurs Council
- Muğla Turkish Medical Association Women Doctors and Women's Health Division
- Association for Solidarity with Asylum Seekers and Migrants
- Fethiye Women's Counselling and Solidarity Association
- Muğla Women's Counselling and Solidarity Association
- The Association of Republican Women Muğla Bodrum Karya Branch

- Bodrum Kadın Dayanışma Derneği
- Karya Kadın Derneği
- Muğla Emek Benim Kadın Derneği
- Muğla Ticaret ve Sanayi Odası Kadın Girişimciler Kurulu
- Muğla Tabip Odası Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Komisyonu
- Muğla Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği
- Fethiye Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği
- Muğla Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği
- Muğla Cumhuriyet Kadınları Derneği Bodrum Karya Şubesi

Lunch

**13:00
14:30**

Öğle Yemeği

Moderator & Rapporteur : Assistant Prof. Dr. Asuman Aytekin İnceoğlu, İstanbul Bilgi Uni. / İstanbul Bilgi Üni.

Open Discussion

14:30

Açık Tartışma

1. Legal and Policy Framework

- Is the legal framework for legal aid services sufficient to ensure women's access to justice?
- What are the challenges women face in civil cases?
- What are the difficulties faced by women in criminal cases?

2. Availability and Accessibility of Legal Aid

- What are the difficulties in accessing courts and legal aid? (Physical, economic etc.)?

1. Hukuki ve Politik Çerçeve

- Adli yardım hizmetlerine dair hukuki çerçeve kadınların adalete erişimini sağlamak için yeterli mi?
- Hukuk davalarında kadınların karşılaştığı güçlükler nelerdir?
- Ceza davalarında kadınların karşılaştığı güçlükler nelerdir?

2. Adli Yardımın ve desteğin Mevcudiyeti ve Erişilebilirliği

- Mahkemelere ve adli yardıma erişimdeki güçlükler nelerdir? (fiziksel, ekonomik vs)?

- Is specialized support and services available and accessible to women?
- What can be done to improve women's access to legal aid, information and support? Are there areas of cooperation between bar associations, civil society and local stakeholders?

- Uzmanlaşmış destek ve hizmetler mevcut mu ve kadınlar için erişilebilir mi?
- Kadınların adli yardım, bilgi ve desteğe erişebilirliklerini geliştirmek için neler yapılabilir? Barolar, sivil toplum ve yerel paydaşlar arasında işbirliği alanları mevcut mu?

Break 15:00
15:15 Ara

3. Quality of services, monitoring and accountability

- What indicators can be used to identify, regularly monitor and evaluate the barriers and problems faced by women in accessing justice?
- What areas need to be strengthened to make privacy, security and access to the justice system generally gender sensitive?
- Can indicators related to assistance to legal women and the quality of service be established?
- How can the capacities of justice institutions and legal professionals and practitioners be increased in this field?
- What ways can be followed in data collection, study, and reporting – considering the geographical and regional distribution and conditions?

4. Knowledge of rights and institutions (including co-operation with CSOs and other stakeholders)

- What can be done to develop multi-stakeholder partnerships to ensure women's access to legal aid, legal support and information at the local level?
- What can be done to establish new cooperation areas – between actors such as public institutions and organizations, civil society, and municipalities – and to ensure their sustainability?

3. Hizmet kalitesi, izleme ve hesap verebilirlik:

- Adli yardım hizmetleri ve adalet sistemindeki destek mekanizmaları kadınların ihtiyaçlarına duyarlı mı?
- Adalet süreçlerinde özel hayatın gizliliği, güvenlik ve ikincil mağduriyet önlenmesi için hangi alanların güçlendirilmesi gerekir?
- Kadınların adli yardıma erişimi ve verilen hizmetin kalitesiyle ilgili göstergeler oluşturulabilir mi?
- Adalet kurumlarının ve hukuk profesyonellerinin kapasitelerinin gelişimi için neler yapılabilir?
- Kadınların, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan ve dezavantajlı kadınların, adalete erişimini geliştirmek için neler yapılabilir?

4. Haklar ve başvuru yolları konusunda farkındalık oluşturma ve bilgiye erişim (STK'lar ve diğer paydaşlarla işbirliği dahil)

- Yerel düzeyde kadınların adli yardım, hukuki destek ve bilgiye erişimini sağlamaya yönelik çok paydaşlı ortaklıkları geliştirmek için neler yapılabilir?
- Yerelde yeni iş birliği alanları kurabilmek – kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum ve belediyeler gibi aktörler arasında- ve bunların sürdürülebilirliğini sağlayabilmek için neler yapılabilir?

Funded
by the European Union
and the Council of Europe



Implemented
by the Council of Europe



Conclusions by rapporteur **16:30** Raportör tarafından sonuç özet

Evaluation Forms **16:45** Deđerlendirme Formları
<https://forms.gle/1J4LyCe9tJQndJe86> <https://forms.gle/1J4LyCe9tJQndJe86>

Closing Remarks **17:00** Kapanış Konuşması

Deđerlendirme formununa aşığıdaki QR koddan da erişebilirsiniz. (You can also access to the evaluation from the below QR code.)

